

Abstrakt

Cílem této bakalářské práce je zmapování aktuálních vzorců užívání návykových látek mezi klienty pražského terénního programu No biohazard. Práce má za cíl zjistit, jak a zda se tyto vzorce užívání proměnily během pandemie COVID-19, která Českou republiku zasáhla na začátku března 2020. Vzhledem k celosvětové šíři pandemie, se dopady a restriktivní omezení promítly do téměř všech oblastí lidského fungování. Jednou z těchto oblastí byl i drogový trh. Tato práce řeší, jak omezení spojená s pandemií zasáhla dostupnost, cenu a kvalitu užívaných látek mezi klienty a zda během pandemie vzrostl zájem klientů terénního programu o odbornou pomoc jako je léčba nebo poradenství nebo o substituční léčbu. Výzkumné otázky se také ptají na dostupnost čistého injekčního materiálu a terénních programů během pandemie. Výsledky výzkumu slouží jako zpětná vazba ohledně fungování terénního programu během pandemie.

Data pro účely bakalářské práce jsem sbírala v rámci dotazníkového šetření mezi klienty terénního programu od března do června 2021. Pro účely šetření jsem vytvořila dotazník, obsahující 23 otázek, zaměřených aktuální vzorce užívání návykových látek a na změny drogového trhu během pandemie COVID-19. Respondenty jsem oslovovala v rámci výkonu práce terénního pracovníka, spolu s dotazníkem jsem klientů distribuovala Informace pro účastníky studie, které obsahovaly informace o probíhající studii a zajišťovaly klientům anonymitu. Studie se účastnilo 50 respondentů, 34 mužů a 16 žen.

Výsledky studie ukázaly, že většina klientů terénního programu během pandemie zaznamenala zhoršenou dostupnost užívaných látek, stejně tak jako zvýšení ceny těchto látek a snížení jejich kvality během pandemie COVID-19. Nejvíce respondentů zaznamenalo zhoršení dostupnosti, kvality a zvýšení ceny u metamfetaminu. Navzdory těmto negativním dopadům většina respondentů nesnížila spotřebu ani frekvenci užívaných látek během pandemie. Z výzkumu vyplývá, že během pandemie došlo ke zvýšení zájmu o odbornou pomoc jako je léčba nebo poradenství u 40 % dotazovaných. U uživatelů buprenorfinu došlo ke zvýšení zájmu o legální formu substituční léčby, a to u 56 % z nich. Respondenti ve většině případů nezaznamenali snížení dostupnosti terénních programů ani čistých injekčního materiálu. Výsledky studie také ukázaly, že onemocněním COVID-19 se prokazatelně nakazilo 5 respondentů z 50.

Výsledky studie fungují jako prvotní sonda do problematiky změn užívání návykových látek mezi osobami, které užívají drogy rizikově během pandemie COVID-19. Výsledky slouží jako zpětná vazba pro terénní program No biohazard, zároveň poskytují vzhled do aktuální situace na otevřené drogové scéně, na jehož základě mohou adiktologické služby na tuto situaci reagovat.

Klíčová slova

uživatel návykových látek, terénní program, pandemie COVID-19, závislost, kvantitativní výzkum